

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Aszerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, június 20.

A mulatság ára.

Rakovszky találta meg a helyes formulát a horvátok viselkedésének jellemzésére: nem parlamentáris a viselkedésük, mert a parlamenti vita célja a meggyőzés, az ő értelmellen kelepelésük pedig csak az idő elhúzására jó. Naplopásért dikcióznak és az elnökön kívül, a kinek tolmács sugdossa fülebe a mondottakat, egy árva lélek sem érti őket.

Fonák állapot, amely egyáltalán nem következik még az 1868: XXX. t.-c. legfonakabb rendelkezéséből sem.

Nem lehet hibásabb, tökéletlenebb törvényt találni, mint az 1868: XXX. t.-c. Azonban ez a törvény is csak annyit mond, hogy a horvátszlavonországi magyar képviselők horvátul is felszólalhatnak; arról egy hang sem emlékezik meg, hogy a többi magyarok kötelesek horvátul érteni.

Már pedig a képviselők nem pusztán az elnöknek, hanem az egész képviselőháznak beszélnek. Minden képviselő követelheti, hogy tudomást szerezzen a balkáni idiómán elmondott beszédek tartalmáról, ott nyomban, nem pedig a képviselőházi naplóhoz fűzött fordításból.

Ezt összevetve azzal a szerencsétlenül megadott joggal, hogy a horvát megyékből felküldött magyar képviselők horvátul beszélhetnek, ha a horvátok ezzel a joggal élni kívánnak, folyik belőle reájuk némi kötelesség is.

Az a kötelesség u. i., hogy magukat más uton értesítsék meg a horvátul nem tudókkal. Ez a más út pedig: a tolmácsolás.

Nagy a panasz, hogy a horvát obstrukció költségei százakra mennek naponként s ezt a bábeli magasságra növekedhető költséget a mi pénzünkkel kell megfizetni. Fizettünk a horvátoknak eleget, fizethetünk még tovább is, gondolják Zágrábban.

A horvátok mostani viselkedése azonban kizár minden további kedvezést. Ha nem férnek a bőrükbe, fizessék a mulatságot nekik. A tolmácsolást, a gyorsírókat, a naplóban a fordítás költségeit, szóval mindazt, a mi a balkáni idioma használatával mint többlet kiadás felmerült.

Ez a radikális kura egy kis zuhany lenne a horvátoknak, a mi meglehetősen lehűtené »nemzeti« lelkesedésüket. A horvátok szeretik a nagy hangot, de nem lelkesednek a legkisebb fizetségért sem. A hol fizetni kell, ott szívesen hallgatnak.

Most pedig égető szükség volna arra, hogy a vénasszonyos perlekedésnek végét szakítsák. Okosan nem tudnak beszélni, hátha okosabban tudnának — hallgatni?

Nincs olyan áradat, a minek gátat ne lehetne szabni. Itt a gátat maga a törvény adja meg nekünk. Miért ne állíthatnók fel az országos veszélylyé válni kezdő horvát megfélemlenésével szemben?

Athénben azt mondták: Üss, csak hallgass meg! Nálunk lehetne így formulázni: ha mulatsz, fizess is! Mindjárt kevesebb lenne a mulató. *

Wekerle a királynál Fővárosi tudósítónk jelenti: Wekerle miniszterelnök ma reggel Bécsbe érkezett, egy félhivatalos tudósítás szerint a mai napon az általános audiencia során a királyhoz megy, hogy megköszönje a Lipót-renddel való kitüntetését. A képviselőház horvát politikusi a folyosón ma azt híresztelték, hogy a minisztertanács következtében a horvát ügyben tesz jelentést ő Felségének. Magyar politikai körökben viszont azt beszélnek, hogy Wekerle felhatalmazást kér a királytól esetleges erélyesebb rendszabályokra nézve a horvátokkal szemben. Félhivatalosan sem az egyik, sem a másik híresztelést nem erősítették meg.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A másik.

Még a hetvenes években történt, hogy miss Gaureyt férjhez adták Shreiderling ezredeshez. A férj alig harmincöt évvel volt idősebb nejnél s minthogy kétszáz rupia fizetése és azonfelül még vagyona is volt, szívesen fogadták. A jó emberek közül való volt s a téli hónapok alatt tüdőhurutban szenvedett; nyáron az agyszélhűdés környezte, de egyikbe sem halt bele.

Értjük meg egymást. En Shreiderlinget nem akarom kisebbiteni. Ő egészségi állapotának figyelembevételével jó férj volt s hangulat nélkül csak akkor szűkölködött, mikor szüksége volt a házi ápolásra. Ez havonként átlag tizenhét napon át tartott. Pénz dolgában nejnével szemben csaknem bőkezű volt, ami nála már jelent valamit. De Shreiderling asszony még sem volt boldog. Őt férjhez adták, mikor még innen volt a huszon és szegény kis szívet már odaajándékozta másnak. Ennek a nevét már elfeledtem s őt ép ezért a másiknak fogom nevezni.

A másiknak nem volt vagyona, szép sem

volt s ha nem tévedek, a kormánybiztosságnál vagy a szállítási osztálynál viselt hivatal. Miss Gaurey mindazonáltal forrón szerette s kettejük közt bizonyos neme az eljegyzésnek állt fenn, mikor Shreiderling megjelent és Gaurey asszonynak kijelentette, hogy leányát nőül akarja venni. Most minden összekötötést feloldottak, illetve elmostak Gaurey asszony könnyei. Ez a hölgy olyképp uralkodott családján, hogy sirva panaszkodott tekintélyének semmibe vevése és az öreg kora iránt köteles tisztelet hiánya miatt. A leány ebben sem hasonlított anyjához. Ő soha sem sirt, még esküvője napján sem.

A másik nyugodtan viselte veszteségét. Eltették az állomásra, melynél rosszabbat már nem lehetett volna találni. Itt megkapta a váltólázt. Azonfelül szívbajos volt a szó kettős értelmében. Ez azonban csak később tünt ki.

Hónapok multak el és Shreiderling asszony megbetegedett. Nem hervadt lassan a sir felé, mint a regényhősök szoktak; azonban minden nyavalya, mely az állomáson fellépett, betérőt tartott nála az egyszerű lázacskától felfelé. Különben sem volt valami szép s a betegség ruttá tette. Shreiderling maga is ezt állította. Ő különben nagyon önértetesen szokta kimondani a véleményét.

Midőn az asszony már egészen elhervadt, férje átengedte őt teljesen önmagának s visszatért agglégénységének szokásaihoz. Az asszony most naponként kilovagolt az elhagyatott uton a simlai postaházig, hol rendszerint visszafordult, szürke kalapja inkább a fej hátsó részén, mint elül s alatta egy borzasztóan rossz nyereg.

Shreiderling bőkezűsége ugyanis a lónál megállapodott. Ugy vélte, hogy oly ideges nőnek, aminő Shreiderling asszony, bármily nyereg is elég jó. Az asszonyt soha sem kérték fel táncra, mert nagyon rosszul táncolt, látogatást csak nagyon ritkán tettek nála, mert ingerlékeny volt és cseppet sem érdekes. Shreiderling több ízben kijelentette, hogyha tudta volna, hogy ily madárijesztővé változik át, soha sem vette volna nőül. Ő mindig önértetettel szokta kimondani a véleményét, ez a Shreiderling!

Egy napon augusztusban elhagyta Simlát és ezredéhez utazott. A nő egy kissé feléledt, de tekintete nem vidámult fel. A klubban véletlenül megtudtam, hogy a másik hozzánk jó, betegen, nagyon betegen, hogy itt gyógyulást találjon. Láz és szívbaj csaknem megölték. Az asszony is megtudta s ő megtudta azt is, amit megkérdezni én nem tartottam szükségesnek:

A mai naptól kezdve! PFAFF-nál
Valódi Panama kalapok 6 frt. 50 és 10 frt.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 20.

Elnök: *Fusth Gyula* (Fél 11 órakor megnyitja az ülést.)

A múlt ülés jegyzőkönyvének meg nem hitelesített részének hitelesítése után és elnöki előterjesztések és egyéb irományok bemutatása után

Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter: A miniszterelnök nevében határozati javaslatot nyújt be a quota bizottság tárgyában. Kéri annak kinyomatását, szétosztását és annak idején napirendre tűzését.

A Ház egy értelemben határoz.

Potocsnyák büntetése.

Következik a mentelmi bizottság jelentése Potocsnyák ismeretes ügyében,

Balaghy Ernő mentelmi bizottság előadója ismerteti a tény állást. Potocsnyák Ferenc képviselő háromszoros hibát is követet el. 1. eltért a tárgytól, miért is az elnöknek négyszer kellett figyelmeztetnie. Második hibája a szó-megvonással kezdődik két-zeri elnöki rendre-utasítással. A harmadik hibája a rendzavarás. Tervszerű tudatos rendzavarása és engedetlensége egyenes támadás a magyar nemzet akaratát kifejező elnöki tekintély ellen. A mentelmi bizottság javasolja.

Héderváry Lehel a mentelmbizottság előadójának javaslatával szemben kéri a Házat, hogy a javaslatot vesse el s utasítsa Polocsnyákot arra, hogy ünnepélyen kövesse meg a Házat. A szólásszabadságot meg kell védeni még nemzet ellenes képviselők visszaélései dacára is. Parlamonti deliktummal állunk ugyan szemben, de a házszabályokhoz úgy kell ragaszkodnunk, mint a bibliához. Nem szabad a házszabályokat szigorúan, hanem mindig enyhébben kimagyarázni. Javasolja, hogy megkövetésre ítélik, mert ezzel teljes elégtétel adatik.

Elnök: Következik a határozathozatal. Elfogadja-e a Ház a bizottság javaslatát *Héderváry Lehel* kisebbségi javaslatával szemben. Igen, vagy nem?

A Ház a mentelmi bizottság javaslatát nem fogadja el, hanem *Héderváry Lehel* kisebbségi javaslatát fogadja el.

Elnök: A Ház határozata az, hogy Potocsnyák ünnepélyesen megköveti a házat.

Felkiáltások: Mikor? Soha!

Elnök: Hogy mikor, arról nincs intézkedés a házszabályokban. Természetesen addig Potocsnyák a képviselő, ide be nem teheti a lábát és itt fel nem szólhat, míg meg nem követi a Házat.

Zboray Miklós: A házszabályokhoz kér szót. Kéri, hogy az elnök a megkövetésre záros határidőt tűzzön ki.

Buzáth Eerenc: A házszabályokhoz kér szót. Konstatálja, hogy Zboraynak nincs igaza, viszont tényleg nem létezik olyan házszabály, melynek alapján az elnök intézkedett. Potocsnyáknak igenis joga van a Házban megjelenni.

Elnök: Kijelenti, hogy *Buráth Ferenc* tévedésben van, mert ő nem azt mondta, hogy megjelennie nem szabad. Itt a házszabályok alkalmazásáról van szó. Igenis módjában a házszabályoknak érvényt szerezni, mert mihelyt Potocsnyák felszólal rögtön a mentelmi bizottsághoz utasítja a 255 §. alapján, ha közben meg nem követi a Házat. (Helyeslés)

Lengyel Zoltán: Helyesli az elnök magyarázatát.

Az elnöki széklet *Rakovszky István* foglalja el.

Rakovszky István elnök: Jelenti, hogy tegnap a nagy zajban nem hallotta *Ugron Gábor* közbeszólását s ezt később tudta meg, hogy inparlamentáris kifejezést használ, ezért utólag rendreutasítja.

Ugron Gábor: Tisztelettel fogadja az elnöki rendreutasítást a birka kifejezésért, melyet a horvátokra alkalmazott s hogy eleget tegyen a

parlamentari illendőségnek, bocsánatot kér a birkáktól:

Elnök: *Ugron Gábor* képviselő urat rendre-utasítom.

Fusth Gyula foglalja el újból az elnöki széket.

Szterényi államtitkár beszéde.

Szterényi József államtitkár reflektál *Surmin Györgynek* arra a vádjára, hogy a vasutasok javaslata dolgában még a javaslat benyújtása előtt két horvát képviselő járt nála (*Szterényinél*) a miniszteriumban, de azokat ő nem fogadta. Ha ez így lett volna, elismeri, illetlenséget követett volna el. De nem így volt. A mondott időben igen sürgős hivatalos munkát kellett elintéznie (máskor a hivatalos munkát mindig otthon éjjel végzi. Eljenzés) és meghagyta a titkárnak, hogy senkit se bocsásson be. A titkár ezt megmondta az uraknak, akiknek a nevét ő még ma se tudja s az urak megelégedtek a válasszal és eltávoztak. Másnap megjelent a lapokban az a hír, hogy az államtitkár a horvát képviselőket nem fogadta és ők többet a vasuti kérdésben nem tárgyalnak vele. Ez az igazság. Reflektál azután a horvátoknak arra a közjogi elméletére, mintha volna horvát állampolgárság. Ja csak magyar állampolgár van. (Helyeslés.) Politnak pedig azt teli, hogy nem »ugynevezett,« hanem valóságos magyar állameszme van.

Ivánka Milán: Az még megváltozhatik.

Fusth Gyula elnök erélyesen megint.

Szterényi József államtitkár: Mást biz rá gondunk és erőnk, hogy leckét adjunk önöknek, hogy ez nem változhatik meg. (Taps.) Az államtitkár ezután a horvátokhoz fordul s azt mondja, hogy egy halvány reménység van még arra, hogy a horvátok meggyőződhetők lesznek aggodalmukra nézve.

Felkiáltások: No az lehetetlen.

Szterényi József államtitkár konstatálja, hogy a nyelvkérdés csakis kvalifikacionális

hogy mikor fog érkezni. Azt gyanitom, hogy a másik megírta valakinek, csupán azért, hogy közöljék vele.

Most jó a történet busabb része.

Engem egy késői meghívás estszürkületig visszatartott a *Dovodell*-hotelben. *Shreiderling* asszony egész délután szakadó esőben fel-alá járt a posta előtt. Midőn végigmentem a kocsi-uton, egy tonga* haladt el mellettem; lovam, mely elégedetlen volt a hosszas várakozás miatt, rövid ügetésbe kezdett. Ott lenn, a postahivatal előtt *Shreiderling* asszony bõrig átázva várta a tongát. Én fölfelé haladtam a dombnak, mint az, akit a tonga nem kell hogy érdekeljen. A nõ most hirtelen megriadt. Én visszafordultam és láttam, hogy a postahivatal lámpája mellett az ép most érkezett tonga hátulsó ülésével szemben vérfagyasztó sikollyal az utca piszkos sarába letérdelt. Azután, mikor én odaértem, arccal az ut porába esett.

A hátulsó ülésen, méltóságteljesen és szilárdan, kezét oldalához támasztva ült a másik — holtan. Kalapjáról és szakálláról csurgott az esõviz. Hatvan mértföldnyi hegyi ut, azt hiszem elviselhetetlenül sok volt neki. A tonga kocsisa ezt mondta:

* Kis kocsi.

— A sahib (ur) Solon mögött a második állomáson halt meg. Én megkötöttem, hogy utközben le ne essék s így értem *Simlába*. Akar nekem a sahib baksist adni? Ez — s rámutatott a halottra — egy rupiát adott volna . . .

A másik ott ült, mosollyal arcán, mintha örülne megérkezése tréfás voltának. *Shreiderling* asszony jajveszékelt a sárban. Az első feladat most már az volt, hogy *Shreiderling* asszonyt hazaszállítsuk, a második: megakadályozni, hogy neve ez ügygel kapcsolatba jusson. A kocsis mindenekelőtt öt rupiát kapott, hogy *Shreiderling* asszony számára kocsit hozzon a bazárból.

Most *Shreiderling* asszonyt az esõtől védett helyre hoztuk s én és ő háromnegyed óra hosszat vártunk a kocsira. A másik odakinn maradt abban az állapotban, melyben megérkezett. *Shreiderling* asszony mindent inkább tudott, mint panaszkodni, ami talán könnyebülésére lett volna. Megkísérlette a panaszkodást, de midőn újra magához tért, elkezdett imádkozni a másik lelkiüdvéért. Én megkísérlettem ruháját megtisztítani a sártól. Végül megérkezett a kocsi s én elvezettem őt — csaknem erőszakkal. Ez mindvégig borzasztó

munka volt, különösen, midőn a kocsi a fal és tonga között haladt el s ő a lámpa fényénél meglátta a sovány, sárga kezét, mely szorosán tartotta a kocsi oldalkarfáját.

Az asszony ép akkor érkezett haza, midőn mindenki az alkirály báljába készült. Az orvos megállapította, hogy leesett a lóról, hogy én fölsegítettem s hogy igazán elismerést érdemlek azért a gyorsaságért, melylyel előteremttem az orvosi segélyt. Az asszony nem halt meg. *Shreiderling* fajtájabeli emberek oly nőket szoktak elvenni, kik nem halnak meg egyhamar. Élt tovább és rutább lett egyre.

Soha sem beszélte el senkinek, hogy mikép találkozott akkor este a másikkal.

Azontul is ellovagolt a postáig és vissza, ugyanabban a rossz nyeregben. Ilyenkor az utca sarkán vissza szokott tekinteni, mintha minden percben várná valakinek érkezését. Két évvel később visszatért hazájába s meghalt, ha nem csalódom, *Bournemouth*-ban.

A tiszti étkezõben *Shreiderling* rendesen »szegény, drága nejerõl« beszélt. Ó mindig nagy súlyt fektetett arra, hogy véleményét nyíltan kifejezze, ez a *Shreiderling*!

Rudyard Kipling.

Az érmelléki Kereskedelmi és Ipari Részvénytársaság
borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

kérdés a jelen esetben. Az a törvény, melyre a horvátok hivatkoznak, semmi nexusban nincs vele. A kereskedelmi miniszter a legmesszebbmenő engedékenységet tanusította, így pl. hogy Horvátországban a hasonló kvalifikációval bíró horvát ifjak a pályázatoknál előnyben részesülnek. Es ez nem illuzórius dolog, (min' ők állítják, mivel nem tudnak magyarul), most a magyar állam alkalmat ad arra, hogy a magyar nyelvet megtanulják s ezt annál inkább megkövetelhetjük, mert a Horvátországban szolgáló magyar vasutasoknak viszont hovátnál kell tudniuk.

Sümei Vilmos: A magyar kalauz tanuljon meg horvátul, az urak pedig képviselők és nem tudnak magyarul!

Szterényi József államtitkár bizonyítja ezután, hogy a vasut igenis üzlet. Ez a javaslat nemcsak az államvasutakról, hanem minden rendű vasutakról rendelkezik. S ha az államvasutak nem volna olyan üzlet, mint a többi vasut, nem kellene az államnak vasutépítéseinél hatósági engedélyt kérni. De felolvassa az állami tanárnak kinevezését vasutással. Ez okmányban benne van, hogy a tanár megszűnt állami hivatalnok lenni, aláveti magát az államvasutak rendelkezéseinek. Még számos példát hoz fel az államtitkár, így az új eskütételt, a felmondási időt, a nyugdíjat, melyek a legvilágosabban bizonyítják, hogy az államvasutak nem állami hivatal, hanem kereskedelmi vállalat.

Supilo: Közbeszól.

Szterényi József államtitkár: Méltóztassék magyarul mondani, mert különben nem válaszolhatok rá.

Elnök: (csenget) Kérem magyarul se méltóztassék mondani. (Derűtség.) Tessék a közbeszólásoktól tartózkodni.

Szterényi József államtitkár: Maga a Tábla is kimondja, hogy a m. kir. államvasut nem kereskedelmi vállalat és az alkalmazottak nem magy. kir. hivatalnokok, hanem kereskedelmi megbízottak, de ha hivatalnokoknak akarják magokat nevezni, akkor legfeljebb magánhivatalnoknak nevezhetik magukat. Majd az ellen a tervek ellen beszél, hogy ez az állam Horvát-Magyar állam. Ez az állam csak magyar állam.

Vázsonyi Vilmos: Érinti az ügyvédi kérdést és kijelenti, hogy a miniszter beleegyezik abba, hogy a fegyelmi eljárásokban a vasutasok ügyvédet vehessenek.

Az államtitkár ezután az egyesületi jogra tér át a Rouvier francia miniszter szavaira hivatkozik, aki ugyanolyan kontroll szükségét hangoztatja, mert a miniszter felelős a vasutasokért, ez ország érdekében. (Taps.) A vasutisztrájk is az ország érdeke. A vasutisztrájk sok milliónyi kárt okozott a közönségnek, ezért a sztrájkot mindenáron meg kell akadályozni. Vázsonyinak az eskümintára vonatkozó szavaira konstatálja, hogy az eskü minta a bíróságtól vétetett s nem az osztrákoktól. E nagy bajra hívja fel a figyelmét, melyet Deshanel úgy jellemzett, hogy a demokrácia legnagyobb hibája attól függ, hogy nem látszik elég felvilágosodottnak s ezért inkább jelszavak után indul. Ebben a javaslatban bátran szembe szálltunk a fellázítóval, nem törődve a népszerűtlenséggel, az ország érdekében cselekedtünk. Azért ajánlja elfogadásra. (Zajos hosszas taps.) Az egész ház az államtitkárhoz tódul és gratulál.

Szünet után.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter: Szterényi államtitkár egy dolgot kifejezett remek beszédéből, azt t. i., hogy a kormány hozzájárul Batthyány Tivadar gróf benyújtott határozati javaslatához. Kéri ezt tudomásul venni. (Eljenzés.)

Polit Mihály személyes kérdésben kijelenti, hogy a magyar állam egysége néprajzi szempontból nincs meg.

Förster Ottó: No ezt rosszul polituroztad ki.

Ezután két horvát képviselő beszélt a javaslat ellen és határozati javaslatot nyújtott be mindegyikük.

Az ülés 3 órakor véget ért.

Öngyilkos mérnök.

Egy tehetséges és szorgalmas ember lett tegnap önhibáján kívül keletkezett tehetségének áldozata.

Kerekes Ignác a Berettyó vizszabályozó társulat mérnöke már 12 év óta volt a társulatnál s ez alatt az idő alatt munkássága, szorgalma és tehetsége által úgy tisztársainak, mint felebbvalóinak rokonszenvét és szeretetét nyerte ki. Egy évvel ezelőtt megnősült s feleségül vette Fodor Erzsébetet, akit a közönség poetikus versei után általánosságban ismer.

Kerekes a múlt évben a társulat megbízásából Dévaványán egy nagyobb munkálatot vezetett, mely teljesen kimerítette fizikumát, s idegeit annyira megviselte, hogy az az előtt életvidor nyugodt természetű ember neuraszténikus lett, mely betegség később annyira erőt vett rajta, hogy melancholiába esett.

A vállalat vezetését Kerekes akkor félbehagyta s kérte a társulatot, hogy mást bizzon meg a munkálatok vezetésével. Kerekes kérelmére Horváth szakmérnök lett megbízva a helyettesítéssel. A megrongált egészségű ember megvizsgáltatta magát tanárokkal, akik szanatoriumba küldték.

Kerekes nem ment szanatoriumba, hanem Abbáziába keresett gyógyulást. Betegsége némileg javult s ez előtt egy héttel jelentkezett a társulatnál. A társulat főmérnöke látta, hogy Kerekesnek még szüksége van pihenésre, azt indítványozta, hogy még maradjon s gyógykezeltesse magát.

Kerekes tegnap délelőtt ismét megjelent a társulatnál, hol most is csak azt a tanácsot adták neki, mit előzőleg. Kerekes ekkor szembajról panaszkodott s azt mondta, hogy Waldmann szemorvossal fogja megvizsgáltatni magát.

A társulattól eltávozva Kerekes a Rákóczi-uton levő lakására ment, honnan a feleséget előzőleg már Csobánhidjára küldte. Csak a házicseléd volt odahaza, akit tehénműveléssel küldött el. A cseléd távolléte alatt Kerekes egy 9 milliméteres revolverrel szájába lőtt. A golyó a koponya hátsó részén jött ki s azonnal halált idézett elő.

Kerekest öngyilkossága előtt két jóbarátja kereste fel, akik tulságosan felizgatva s könnyes szemekkel találták őt. A két barátja Kerekes viselkedéséből arra következtet, hogy nem volt józan eszénél, hanem betegsége teljesen hatalmába kerítette.

A megtartott orvosi szemle is a mellett szól, hogy Kerekes öngyilkosságát elmezavarban követte el.

Az öngyilkosságról azonnal értesítették a

rendőrséget, valamint a Berettyó vizszabályozó társulatot, honnan a főmérnök s a rendőrség részéről Eleméry Ferenc alkapitány és dr. Mayer László városi orvos jelentek meg a helyszínén.

A hullát a rendőrség elakarta szállíttatni, azonban az öngyilkos testvére nem engedte meg, hanem az elhunyt lakásán terített ki. Az öngyilkosságról értesítve lettek a család tagjai is.

UJDONSÁGOK.

* **Az Orsolya-zárda új gondnoka.** *Vinkler József* v. püspök elhunytával a helybeli Szt. Orsolya-zárda gondnok nélkül maradt. E fontos állást a napokban töltötte be megyéspüspök ur Ö. Excellentiája, dr. *Karsch Lollion* apátkanonok személyében.

* **Biharmegye közgyűlése.** Bihar megye törvényhatósága tegnap folytatta az előző napon megkezdett közgyűlését. A második nap már nem volt olyan népes, mint az első, sőt egyáltalán nem is volt népes, amennyiben egy pár megyei tisztviselőn kívül más nem volt jelen. A közgyűlés második részének különben sem jutott volna érdekes dolog, melyre a bizottsági tagok érdemesnek tartották volna az ittmaradást. A tárgysorozat még le nem tárgyalt részét a községi ügyek és különözö kérelmek töltik ki, ezek azonban ha nem is érdekesek, mindazonáltal fontosak és több érdeklődést is megérdemelnének. Mintegy 450 ügydarabra hozott határozatot a közgyűlés, képzelhető, mily óriási gyorsaság és futólagos betekintés mellett történt ez meg, ha tekintetbe vesszük, hogy a közgyűlés 9 órától fél egy óráig tartott. A tegnapi ülés határozatainál mindenben a szakosztályok véleményei voltak mérvadók. A határozatok közül megemlítsük méltó a tisztikar, illetőleg a vármegye teljes számu hivatalnokainak drágasági pótlék iránti kérelme, melyben a közgyűlés kimondotta, hogy az ügyvel érdemlegesen a szeptemberi közgyűlésen fog foglalkozni, amikor is az esetben, ha a számvevőség a pótlék fedezetére nem találna alapot, egy százalékos pótdót fog kivetni. A közgyűlés fél egy órakor ért véget.

* **Az év leghosszabb napja.** Elérkezett hivatalosan a nyár kezdete, jóllehet, hogy a melegét már régebben érezzük, mert ez évben tulajdonképpen nem is volt tavasz. A szelid, enyhe tavaszi időt nem éreztük, mert a hosszú téliből egyenesen a melegbe jutottunk bele. Tegnap a nap a rák jegyébe lépett s ezzel kezdetét vette a kalendárium szerint a nyár s tegnap volt az év leghosszabb napja. A nap hajnali 4 óra 2 perckor kelt s este 8 órakor nyugodott le. Pár napig lesz ilyen hosszú napunk s aztán ismét rövidül; közeledünk a télhez.

* **Andrássy és a nagyszalontai főgimnázium.** Biharvármegye még a márciusi közgyűlésén megszavazott a nagyszalontai főgimnázium építésére 100000 koronát. Az összeget természetesen kölcsön vennék egy pénzintézetől, ezt a közgyűlés is kimondotta, azonban a visszafizetésre vonatkozólag nem jelölte meg hogy miből teljesítendő azt. Az iratok így nyosan lettek felterjesztve a belügyminiszter Andrássy tegnap leitatot intézett ebl ügyben a megye közönségéhez, hogy meg a kölcsön visszafizetési módozat enélkül a miniszteri jóváhagyást megadni.

* **Hetvennégy háztulajdonos a fürdővasutért.** A nagyvárad városi vasúttársaság, mint már említettük, felelősséget adott be Nagyvárad város tanácsának azon határozata ellen, amelylyel a Gilányi-utcán a villamos vasut sineinek lefektetését betiltotta. Tegnap újabb beadvány érkezett ezen ügyben a városhoz. Hetvennégy gilányi-utcai és bányasori háztulajdonos adta be. A kérvényben kéri, hogy a tanács betiltó határozatát hagyja jóvá a miniszter s ne engedje, hogy a városi vasut a villamos vasuti sineket Gilányi-utcán lerakhassa. Egy ilyen nagy forgalmu utcát kitérőkkel nem lehet behálózni s ezzel megakadályoznák a fürdővasut kiépítését, amely ezen városrészen is lenditene. Már korábban kérték, hogy a villamos vasut a Pece-hidig vonalat s megállóhelyet létesítsen, de a kérelmet figyelemre nem méltatták s most, mikor a fürdővasutat gyors tempóban kiakarják építeni, azt megakadályozni törekszik. Ezáltal a már évtized óta óhajtott fürdővasutól elesik a város közönsége. Kéri a városi tanácsot, hogy ezen beadványt a városi vasut felelősségével együtt terjessze fel a miniszterhez.

* **Feloszlatott egyesület.** Az országos munkásvéd szövetség az év elején a megye területén igen sok helyen helyi fiókot alakított. Ezek közül az okáyi minden szabály mellőzésével lett megalakítva, amiért az alispán feloszlatta. A tagok közül többen megfélembzték a határozatot, minek folytán az ügy a belügyminiszterhez lett felterjesztve. Andrassy tegnap küldte le a határozatát a szövetség ügyében. A belügyminiszter a feloszlatast jóváhagyta s elrendelte, hogy ha a fiók szövetség mégis működne, azt a hatóság oszlassa föl s az eddigi befizetett összeget a tagok között osszák szét. A szövetség feloszlatajának másik oka az volt, hogy az ügy a tagokra, mint a közérdekre vesélyes.

* **Szépül a város.** Lassankint mindjobban kialakul a nagyvárad vasutállomás környéke. Az állomás előtti térséget az államvasutak igazgatósága a jövő évben aszfaltoztatja. A postaépület előtt levő udvart már egy részében kiaszfaltozták, másrészt pedig parkirozták. Ez a terület ócska léckerítéssel van elválasztva az utcától. A disztelen léckerítést is nem sokára diszes sodronykerítéssel cserélik fel. Az államvasutak osztálymérnöksége tegnap nyújtotta be a terveket a városhoz az építési engedély megadása iránt. A diszes, modern, kőfalra épített sodronykerítés előnyére fog válni az állomás előtti szépségének.

* **Megszűnt lépfene-betegség.** A nagyvárad Léderer és Kálmán-féle szeszfinomítógyár hizaldájában június hónap első felében a lépfene betegség kiütött a szarvasmarhák között. A hatóság a legszigorubb óvintézkedéseket fogatosította a veszedelmes ragály terjedésének meggátlására. Ezen szigorúnak meg is lett a kívánt eredménye, amennyiben a bejelentés óta újabb betegedési eset nem fordult elő az állatállományban. A rendőrkapitány hivatal bejelentette a lépfene megszűnését. A fertőtlenítés folyamatban van.

* **A honvéd utászok a Körözsön.** A honvédség Nagyváradon gyakorlatozó utászcsapata a nagyvárad 4., a gyulai 2. és a debreczeni 3. honvédgyalogezredek legénységéből van összeállítva. Gyakorlataikat nagy csolnakkal a Körözsön és a Városliget taván tartják, *Schmidt* löhadnagy parancsnoksága alatt. A derék csapat majd mindennap szolgálat valami látnivalót a közönségnek. A multkori áradásnál, mikor az uszodát elvitte a víz, megmentették bátor munkájukkal a Nemzeti hidat.

Tegnap reggel a felső garasoshid lábát szabadították meg egy óriási fától, smelyet tövestől hozott a multkori nagy víz s a hid lábánál fennakadt. Óriási munkával tudták csak a vízből kiemelni az óriási törzset. Természetesen sok nézője volt a derék katonák fáradságos munkájának.

* **Magyar művész halála idegenben.** Egy kiváló magyar fiatal művésznő, Horti Pál tragikus haláláról hoz hírt a táviró. Horti Pál az iparművészeti iskolának volt nagy tehetségű tanára, de a st. louis-i kiállítás óta nem működött az iskolánál, mert a kormány kiküldötte Amerikába az ottani öslakók ipari művészetének tanulmányozására. A fiatal művész nagy ambícióval végezte hivatását és épen hazautazóban volt Magyarországra. Gazdag tapasztalatait azonban nem értékesíthette itthon a magyar kultúra javára, mert a tengeren a hajón a Cubo-pestis áldozata lett. Holttestét a tengerbe vetették. A hajó kapitánya táviratilag értesítette hozzátartozóit a fiatal művész haláláról. Az iparművészeti iskola, mikor a tragikus esetről értesült, nyomban elküldte titkárárt Triesztbe, hogy az oda érkező hajó személyzetétől megtudja a tragikus haláleset részleteit, Horti Pál előkelő iparos családból származott. Apja a fővárosban szabómester volt. Horti Pál eleinte festéssel foglalkozott, de később egész tehetségét az iparművészetnek szentelte.

* **Adóleengedés burgonyavész esetén.** A közigazgatási bizottság legutóbb kimondotta, hogy burgonyával bevetett szántóföldeknél burgonyavész által okozott károk adóleengedésre igényt nyújtó elemi csapásnak tekintendők.

* **A gyakorlat áldozata.** Annak idején részletesen megemlékeztünk *Rapp* Dezső honvédhadnagy sérüléséről. Most mint értesülünk a hadnagy állapotában javulás állott be. A sebek még ugyan nem gyógyultak be teljesen, mindazonáltal a láz alább hagyott s pár nap múlva már elhagyhatja a kórházat.

* **Járványok júniusban.** Dr. *Móricz* Ernő megyei főorvos most tette meg június első hetéről szóló jelentését az alispánnak a megye területén fellépett járványokról. A jelentés szerint agygerinchártyalob előfordult 1, gyermekágyi láz 1, roncsló toroklob 28, hökhurut 157, hasihagymáz 5, vörheny 52, kanyaró 605. E statisztika szerint némi javulás látszik egyes betegségekben, azonban a kanyarónak nagymérvű elhatalmasodása tűnik ki.

* **A csendőrség igénybevétele.** A csendőrség összpontosított erejének igénybe vételénél az alispánnak előbb a belügyminiszter rendeletét kellett kikérni, ami nagy késelemekre adott okot, különösen az egyes nagyobb zavargások esetén. A belügyminiszter most ez ügyben körrendeletet intézett minden vármegye alispánjához, hogy a jövőre nézve a csendőrség igénybevitelét nem a belügyminisztertől kell kérni, hanem a kerületi parancsnokságtól, kisebb fegyveres erő pedig az egyes parancsnokságtól is kérhető.

* **A tanítói állásokra pályázók névjegyzéke.** Említettük, hogy a községi iskoláknál üresedésben levő tanítói állásokra beérkezett pályázatokról kimutatást készítenek, a melyet előleges tájékoztatás céljából minden iskolaszéki tagnak megküldenek. A kimutatást a felügyelő-igazgató elkészítette, szét is küldte már. Azonban e kimutatásnak van két hibája. Az egyik az, hogy a pályázók egyike *Kemény* Franciska, *Kemény* Ignác rendőrbiztos leánya a névjegyzékből kimaradt. Ennek csak az lehet az oka, hogy a gyors munkában elkerülte *Rez-*

nek a figyelmét az a kérvény, a melyet hozzá a pályázati hirdetések közzététele előtt adtak be. A másik hiba az, hogy az egyik pályázónál *Lestyán* Bélánál megjegyzésbe teszi, hogy fiatalága miatt nincs meg az oklevele. Ez nem felel meg a valóságnak. *Lestyán* Béla képesített. Oklevele a pályázó jeles kvalitásairól tesz tanuságot. Azonban miután a pályázó a 19 évet még éppen be nem töltötte, a fenálló szabályzatok értelmében *eredeti oklevelét* az igazgatóság ki nem adhatja, de a helyett kap egy igazolványt, amely hitelesen tanuskodik arról, hogy a tanképesítő vizsgálatot igen jó sikerrel kiállotta. *Lestyán* Béla ezt az igazolványt csatolta benyújtott kérvényéhez. A hibás kimutatás alapján pedig sokan úgy értelmezhetik a a dolgot, hogy *Lestyán* nem szerezte meg a tanképesítést. E hibákat ajánljuk a választási elnök figyelmébe, mert e hibákat főleg ő reparálhatja azzal, ha a választás előtt a fenti dolgokat minden félreértés elkerülése végett a maga valóságában tárja fel.

* **Kitiltott galiciai.** Többször foglalkoztunk a Nagyváradon működő zugiskolák, az ugynevezett cheiderek ügyével. Említettük azt is, hogy *Gerő* Ármín főkapitány határozatot hozott, melynek értelmében a zugiskolák egy része teljesen fel lett oszlatva, másik része, hol az iskola tartása miniszteri engedély alapján jogosnak vehető, csak egy időre lett beszüntetve, addig tudniillik, míg a közegészségügyi kivánalmaknak megfelelő helyiséggel fog rendelkezni az iskola vezetősége. A zugiskolákban több olyan egyén is tanít, akik nem nagyváradai illetőségűek, hanem jövevények, ilyen többek között *Róth* Móric, aki Galicia Uicsa nevű községéből vándorolt ide. A nem váradai, de magyarországi illetőségű egyéneket rendes foglalkozás keresésére utasította a főkapitány, a galiciai jövevényt pedig kitiltotta Nagyvárad területéről. Ez ellen a határozat ellen az érdekelt tanítók felelősséget adtak be a főkapitányhoz, aki annak helyet adott s elrendelte, hogy az iskolákra nézve e hó 26-án délelőtt 10 órakor helyszíni szemlét tartsanak. Ez az újabb intézkedés azonban csakis a miniszteri engedéllyel bíró cheiderekben állhat meg, de nem vehető tekintetbe az engedéllyel nem rendelkező zugiskoláknál, ugyszintén a kitiltott egyéneknél sem.

* **Inzultált tanár.** *Urbán* Lajos, az újvidéki kath. főgimnázium tanulója öngyilkos lett. Hátrahagyott levelében haláláért a főgimnázium egyik tanárát *Pinkovics* Sándor dr-t vádolta. Emiatt mint Újvidékről táviratozták, *Urbán* Győző hadapródtiszthelyettes és *Urbán* Oszkár magántisztvisező szombaton provokálták *Pinkovics* Sándor tanárt. Megjelentek együtt a lakásán és elégtételt kértek tőle öccsük haláláért. *Pinkovics* kijelentette, hogy mint a kath. főgimnázium tanára nem párba-jozik s így nem hajlandó elégtételt adni, különben is nyugodtan néz a megindított vizsgálat elé. Erre a provokálók súlyos szóbeli inzultusokkal illették a tanárt és aztán kijelentették, hogy remélik, hogy tudni fogja kötelességét. *Pinkovics* tanár az esetről jelentést tett a tanári gyűlésnek, mely úgy határozott, hogy *Pinkovics* nem köteles elégtételt adni.

TÁVIRATOK.

A Reichsrath ülése.

Budapest, június 20. Bécsből jelentik: Ma délben az osztrák képviselőház ülést tartott, melyen a választások ellen

beadott panaszokat vették tudomásul. Azután kisröszölték a kilenc bizottságot, melyek közt kiosztották a panaszokat tárgyalás és elbírálás végett. Utána a csehek, horvátok, rutének és egyéb nemzetiségek közjogi tiltakozását olvasták fel, mire az ülést berekesztették. Az osztrák képviselőház legközelebbi ülése e hó 25-én lesz. Ezen az ülésen ejtik meg az elnök-választást.

A horvát konfliktus.

— Potocsnják nem kér bocsánatot. —

Budapest, június 20. A képviselőház mai ülésén a Ház Potocsnják Ferenc horvát képviselőt renitens magatartása miatt az előadó kizáró javaslatával szemben a Ház megkövetésére ítélte. Délután egy horvát laptudósító telefonon felhívta Potocsnjákot, ki még tegnap Zágrábra utazott, és értesítte őt a képviselőház határozatáról. Potocsnják kijelentette a laptudósítónak, hogy nem hajlik meg a Ház határozatá előtt, a Házat megkövetni nem fogja, hanem ő már Zágrábban marad. A laptudósító ezt a nyilatkozatot közölte Supilóval, a ki így válaszolt:

— Ezt előre tudtuk.

A horvát képviselők különben ma délután újra tanácskozássra gyűltek, hogy Drohobeczky Gyula körösi püspök egy újabb javaslatát a megegyezés tárgyában megvitassák. A horvát képviselők ma is azt hangoztatták, hogy lehetetlen a megegyezés; erre csak egyetlen egy mód volna, ha a kormány visszavonja a pragmatika javaslatot.

TANÜGY.

Kiállítás a tanítóképzőben.

Az új tanterv nyomán minden iskolában behatóan foglalkoznak a kézügyességi oktatással. A város minden iskolájában rendeznek a gyermekek kézügyességi munkálataiból kiállításokat. Nekünk alkalmunk volt valamennyit megsejmelni.

Hanem az az eredmény, amit e téren a római katolikus tanítóképző növendékei produkáltak, messze fölülhaladják a várakozást. Az intézet kiállítása meglepi a belépőt. A szemlélő azt hiszi, rajztanár, vagy szobrásznövendékek kiállításán van. Az agyagból készített különböző edények, kisebb-nagyobb szoborművek, színezett rózsák, Magyarország térképe mint dombormű, valóságos remek alkotások. Az ember elcsodálkozik azon, miként lehet ilyen eredményt egy év alatt elérni. Ennek a frappáns sikernek a nagyságát csak fokozza a rajzkiállítás. A növendékek fejlett kézügyességi technikája, tervező alkotása hűen tükröződik vissza a növendékek rajzaiban. Találunk itt másolás, tervezés, fantázia, természet után készült rajzokat, amelyek mindegyike meglepi a szemlélőt könnyedségével, finom kivitelével, tökéletességével.

A kiállítás tegnap nyílt meg. Mindjárt a megnyitás után számos vendég, köztük igen sok tanító, tanár látogatta meg a kiállítást s a legmelegebb elismerés hangján gratuláltak az intézet kitűnő rajz- és kézügyességi tanárának Domokos Andornak, aki a szakképzettségével, a tárgy iránti szeretetével csodás dolgokat produkált. A minden tekintetben elismerést érdemlő kiállítást ajánljuk az érdeklődők, különösen a tanítók figyelmébe. A kiállítás szombatiig marad nyitva. Belépődíj nincs.

A Regnum Marianum nevelőintézete (Budapest, VII. Damjanich-u. 50.) a jövő tanévre telvesz középiskolai növendékeket, lehetőleg az alsóbb osztályokból. Jelentkezni lehet aug. 31-ig, kedvezményes helyekre július 5-ig. Tájékoztatóval szívesen szolgál az intézet igazgatósága.

Igazságszolgáltatás.

Keresd az asszonyt. Fojka Mariska Körözsszegeen évekig hitetlenül vad házasságban élt *Abrudán* Tógyer odaváló parasztemberrel. Két gyermeke is született tőle. Utóbb megunta *Abrudánt*, *Orosz* Tógyer körözsszegei parasztleányt kezdte bolondítani szerelmével. Hogy könnyebben áldozhasson nemtelen ösztönének, otthagya *Abrudánt* és két gyermekét és nagybátyja, *Orosz* György házához költözött, ahol 9 hétig úgy élt *Orosz* Tógyerrel, mintha felesége lett volna. De a bűnös asszony második szeretőjét is megunta és visszakivánczolt az elsőhöz. Ez év március 7-én meg is mondta *Orosz* Tógyernek, hogy visszamegy *Abrudán* Tógyerhez. A legény marasztotta és kérte az asszonyt, hogy legyen az ő felesége, de az asszony hajthatatlan maradt. Ekkor *Orosz* Tógyer forgópisztolyal rálőtt az asszonyra; a golyó az asszony balkarja alatt hatott a testbe. Hat hétig ápolták a biharmegyei közpórházban, míg meggyógyult, de a golyó még most is benne van testében. *Orosz* Tógyer ellen az ügyésség megindította az eljárást és tegnap a nagyváradi kir. esküdtbíróság *Csulyók* Béla dr. elnöklésével dr. *Lázár* Aurél ügyvéd védbeszéde után emberölés büntetésének kísérlete miatt 3 évi fegyházra ítélte el a vádlottat. *Orosz* Tógyer a főtárgyaláson azzal védekezett, hogy Fojka Mariskára ő csak ráijeszteni akart, azért lőtt rá, de megölni nem volt szándéka. Az uskúctek azonban verdiktjökben nem fogadták el a vádlott védekezését.

— Nem jön, — mamának feje fáj, — szegény mama!

— Akarsz-e jó, nagyon jó fu lenni, Kolja?

— Akarok apa!

— Hát vidd be ezt a csésze levest édes anyádnak, de ki ne öntsd! Pár kanállal tán mégis meg fog izlelni.

Kolja fontoskodó arccal vállalta küldetését, *Lensky* nyitott ajtót neki s utána tekintett, míg a gyermek szelíden világitott és zöld szőnyeggel kirakott folyosón végig tipegett.

Milyen szép, milyen otthonias volt mindez: a lámpák, melyek kagyló-alaku antique cuivre-poli háttérről emelkedtek le; az agancsok a barna faburkolaton. És ő nem tudta beleélni magát ebbe, nem tudta magát jól érezni idehaza!

Ekkor ugrándozva tért vissza Kolja.

— Ott hagytam a levest — beszélte apjának, ki figyelve, hallgatózva megállt az ajtóban — de a mama nem akart belőle enni.

— Mit csinál a mama?

— A testvérkémet tartja az ölében.

Ebéd alatt észrevevén, hogy apja tányérja mindig üres marad, Kolja is elvesztette étvágyát. Eleinte a legbehízlelőbb hangnemekben unszolta apját az evésre.

— De apa! lásd, egy pici darabkát csak kóstolhatnál ebből, épen ma olyan jó ebédünk van. Együtt csináltuk az étlapot mamával, ma reggel, az első reggeli alatt és nekem eszembe jutott minden kedvenc ételed, melyről ő megfeledezett. Oly vig volt ma, mielőtt rájött a fejfájás és azt a fejfájást csak úgy kapta, hogy ma kalap és ernyő nélkül végigszaladt a parkon, épen a déli forróság alatt. De hát egyél már valamit, apa!

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

Vettük a következő értesítést!

Reichard Áruházában

Fő-utcán

megérkeztek a tavaszi és nyári újdonságok a következő cikkek-ből: Préhler, Ita, angol- és olasz kalapok! Obervalder és Ladstädter-féle szalmakalapok. **Eredeti Panama-kalapok.** Férfi-, női- és gyermek színes cipők. Angol zefir ingek. Elegáns divatmellények.

50

Egyedüli raktár a birneves **Engelhardt**-féle **Carlsbadi** cipőkből.

özv. dr. Deákné

FOGMŰTERMÉT

áthelyezte

Kossuth Lajos-utca (Sas-utca) 2 sz.

... alá az emeletbe. ...

REGÉNYCSARNOK.

Művészelet.

Irta: Kraszevszkij A. N.

— Oroszból. —

62.

Oly furesának tetszett neki, hogy ma is csak úgy mint minden más napon, asztalhoz üljön. Lehetetlenségnek érezte, hogy egyik valamit, de a cselédség előtt restelte a dolgot és így az ebédlőbe ment.

Vajjon itt lesz-e? gondolá. De hogy is képzelhetett ilyet! Természetesen hibázott. Csak Kolja volt jelen és várakozásteljesen állt az asztalon fénylő, letakart ezüst levestál mellett. Ha csupán családja körében volt, *Lensky* maga szokta a levest kiosztani. Kolja lábujj-hegyre állott és finom ujjacskáival a tál fedelét kissé felemelte. Mohón nyujtotta előre orroskáját és tetszetősen szívta be a kiáramló meleg illatot, míg ennivaló komoly, műértő arccal lehunyta szeméit.

— Látom már, rákleves — az én kedvenc levesem, apa! — és azzal fűrgén felkuszott székére, mely tekintettel apró alakjára, párna által volt magas ülésé rögtönözve.

Hisz csupán mindennapi csekélység volt és mégis nagyot dobant *Lensky* szíve.

Potage au bisque az ő kedvenc leveise is volt és *Natalia* kedveskedni akart vele. Odabámult *Natalia* helyére, mely üres maradt.

Szenvedésébe nagy zavar is vegyült és valami ürügy alatt kiküldte a pohárszéknel elfoglalt inast.

— Nem jön a mama? — kérdé azután a fiucsuktól, ki már levest kezdte kanalazni.

MEGJELENT

az első kötet 500 szöveg-
képpel és 60, részben
színes műmelléklettel.

A TECHNIKA VIVMÁNYAI

című kötet a magyar közön-
ség minden rétegének érdeklő-
désére számíthat. Nem tudá-
kos szakmunka, hanem élvez-
zetes, könnyed olvasmány.

A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁ-BÓL,

melyről olvasóinknak már több ízben hirt adtunk, most jelent meg az első kötet. A kötet címe:

A TECHNIKA VIVMÁNYAI

AZ UTOLSÓ SZÁZ ÉVBEN.

SZERKESZTIK: HOLLÓS JÓZSEF ÉS PFEIFER IGNÁC.

Ez a kötet úgy külső megjelenésével, mint tartalmával, stílusának irodalmi, könnyed hangjával egyaránt megfelel mindazoknak a várakozásoknak, melyeket a kiadótársulat a magyar közönségben a **MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁ**-ról szóló ismertetésével felkeltett.

A könyvet szakemberek írták, de oly könnyen érthető hangon, mintha szabad előadást tartanának a társadalom minden köreiből összesereglett hallgatók előtt, kiknek figyelmét lebilincselik tárgyuk érdekességével, előadásuk könnyedségével és a szemléltetés gazdag eszközeivel.

A TECHNIKA VIVMÁNYAI című munka a magyar társadalom minden rétegének szól. A gazdát rávezeti a rendelkezésre álló és még kihasználatlan természeti erők célszerű kihasználására. Szakszerű tájékoztatást nyújt a gazdasági gépekről és külön nagy fejezetben ismerteti a gazdasági termékek ipari feldolgozását.

A magyar kereskedő szeme előtt ennek a könyvnek az olvasása számos iparág kereskedelmi kihasználásának perspektíváját nyitja meg, különösen a fiatalabb generációnak meg kell ismerkedni ezzel a munkával, mely megismerteti a bányászat, kohászat, faipar, szövőipar, kémiai nagyipar stb. stb. hatalmas, milliárdnyi értékű vagyont termelő haladásával. A tanügy munkásai a **MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁ**-nak első kötetében

gondolkodásuk és ismereteik gazdagítására kiváló munkát nyernek. A nagyközönség legszélesebb rétegeit, valamint a megfelelő szakmákban működőket pedig közelről érdekli a közlekedés eszközeiről, a hadászati technikáról, az elektromosság-ról, távirás-ról stb. szóló fejezetek.

A legújabb problémák: radioaktivitás, drótnélküli távirás, repülőgép stb. e könyv olvasása utján eleven fogalmakká válnak az olvasó előtt.

A „Műveltség Könyvtára“-nak ára kötetenkint.... **24** korona.

Megrendelhető

havi részletfizetésre is

Sebő Imre

könyv- és papirkereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi ut.

A Technika Vivmányai

című kötet fejezetei és a szerzők nevei:

- Energia: Schimanek Emil.
- Bányászat: Litschauer Lajos.
- Kohászat: Gálocsy Árpád.
- A fémek megmunkálása: Kandó Gyula.
- Motorok és emelőgépek: Kármán Tódor.
- A közlekedés eszközei: Gondos Viktor.
- Pósta: H. Hennyey Vilmos.
- A fény a tudomány szolgálatában: Karvázy Zsigmond.
- A sokszorosító ipar: Kún Sámuel.
- A technika a hadviselés szolgálatában: M. Müller Hugó.
- Faipar: Gaul Károly.
- Szövő- és fonóipar: Maly Ferenc.
- Papírgyártás: Jalsoviczky Géza.
- A kémia vivmányai: Pfeifer Ignác.
- Gazdasági gépek: V. Markhót Jenő.
- Gazdasági termékek ipari feldolgozása: Kosutány Tamás.
- Elektromosság: K. Lipthay Károly.
- Telegrafia és telefonia: Hollós József.
- Zárószó: Méray-Horváth Károly.

A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁNAK

első sorozata a következő könyvekből fog állani:

- I. A Technika Vivmányai
- II. Az Ember
- III. A Világegyetem
- IV. A Föld
- V. Az Éiök Világa
- VI. A Társadalom

A második sorozat, hat kötetben, tartalmazni fogja a történelmi, irodalmi és művészeti ismereteket és az első sorozat teljes befejezése után fog megjelenni.

HIRDETESEK

jutányos árban felvételnek a

„TISZÁNTÚL”

kiadóhivatalában.

Lukács Aladár

elsőrangú kalap-, fehérnemű- és uri-
— — — *divat üzlete* — — —

Nagyvárad, Fő-utca.

Telefon 516.

Nagyváradai Cabaret.

Első előadás pénteken f. hó 21-én.
a Bazár kerthelyiségében, kedvezőtlen idő esetén az étteremben

Nyárai Antal vendégfelleptével,

valamint az összes szerződött tagok bemutatása.

Solti Vilma, primadonna. **Illés Magda**, előadóművésznő. **Honti Lulu**, couplett énekesnő és táncművésznő. **Nógrádi Gizella**, előadó művésznő. **Vitéz Robert**, comicus, előadó művész. **Barics Gyula**, baritonista. **Kenedich Kálmán**, tenorista. **Máté Gyula**, comicus és táncművész.

Belépő díj 1 korona, fentartott hely 2 korona.

Szigoruan családi műsor.

Kezdeté 8 és fél órakor.

Tisztelettel

Hatvani Károly,

művezető-igazgató.

Fentartott helyek kaphatók Sebő Imre és Lukács A. urak Fő-utcai üzleteikben

HAÁSZ MANÓ női kézmű- és divatáruháza NAGYVÁRAD, Zöldfa-utca elején

Mindenkit meglepő nagy mennyiségű nyári újdonságok érkeztek. Gyönyörű sima és mintázott grenaduk, paplanok, sima és azsurozott ruhavásznak, himzett batisztok és remek kivitelű sephirek, blousok. Ugyszinte batiszt és vászon, himzett ruhák. Továbbá minden cikkben is óriási nagy raktár.

S tekintettel a nállam lévő mindenki által ismert óriási forgalomra, az áraim legolcsóbbak.

Mezey János és Társa

==== Csordás Testvérek utóda. ====

Ajánljuk háztartási cikkek beszerzésére új árukkal dusan felszerelt

fűszer- és csemege kereskedésünket

Szent László-tér, nagyvárad-i takarékpénztár épületben, hol minden fenti körzetbe eső élelmi cikkek, csemegeárúk, borok, friss töltésű ásványvizek a legelőnyösebben bevásárolhatók.

A befőzési idény alkalmából felhívjuk a t. közönség b. figyelmét pergament-papír, zsineg, parafa-dugasz stb. a gyümölcs conserválás-hoz szükséges áruinkra, nemkülönben a t. gazdaközönség b. figyelmébe ajánljuk a

Raffiát ojtó pamutot, permetezéshez szükséges kékkő (rézgálic) raktárunkat.

Idei csurgatott akác méz.

Naponta friss tea vaj.

Két jó nevelésű fiu tanulóul felvétetik.

Tisztelettel

Mezey János és Társa

Telephon szám 249.

Alairási felhívás.

a »Magyar Takarékszövetkezet« első évtársulatába való belépésre.

Az évtársulat kezdődik 1907. évi július hó 1 én és tart 1910 évi június hó 30 ik napjáig Mibelyt 1000 üzletrész jegyezve lesz, az évtársulat megalakul.

A szövetkezet célja: több apróbb betétek utján való takarékosagra buzdítani, a tagok esetleges hiteligényeit a legjutányosabban kielégíteni és az igénybe vett hitel visszafizetésére könnyű módot nyújtani.

A szövetkezet tagja lehet bárki, aki magát arra kötelezi, hogy a szövetkezet pénztárába három éven át hetenkint legalább 20 fillért befizet. A szövetkezet tagja a teljesített befizetések négyötöd részét minden kezes nélkül bármikor kölcsön veheti.

Egy üzletrész **hetenkint 20 fillér** befizetésére kötelez. Az aláírás alkalmával az első heti részlet és minden üzletrész után 5 fillér üzleti költség fizetendő be.

A »Magyar Takarékszövetkezet« tagjai kényelmére azt az újítást hozza be, hogy a befizetések eszközlése céljából nem kell az intézet helyiségébe hétről-hétre feljönnök, amitelemes idővesztéssel jár, mert a szövetkezet (óvadék mellett alkalmazott) pénzbeszedője minden héten felkeresi a tagokat lakásukon, hogy a heti befizetés összegét átvegye s azt az alapszabályokban előirt módon nyugtázza.

Nagyváradon, 1907. évi június 1. napján.

A »Magyar Takarékszövetkezet« alapítói.

A szövetkezet a »MAGYAR BANK« r. t. helyiségében székel (Fő-utca, Bazar-épület.)

Vizsgai jutalomkönyvek

a legnagyobb választékban kaphatók

Sebő Imre

==== könyv- és papir-kereskedésében, ====

NAGYVÁRADON.

Vegyél!

Vegyén!

Vegyünk!

Moskovits
czipőt.

Kossuth-utca 5.

Papi ruhák.

Mint néhai Lobotka István hírneves volt papi szabónak tanítványa és hosszú ideig segédje bátorkodom a nagyságos- és főtisztelendő papság becses figyelmét Kisfűrdő-u. 17. sz. alatti saját házamban megnyitott szabó üzletemre felhívni, ahol mindennemű papi ruháknak színtartó, erős, jó szövetből való elkészítését jutányos árban elvállalom, s miután a szabást egy budapesti szabásztanártól tökéletesen elsajátítottam azoknak szakszerű előállításáról alkalma lesz minden megrendelőnek meggyőződni. — Vidéki megrendeléshez elég egy minta reverenda beküldése is; kívánatra azonban a helyszínére személyesen is kiutazom.

Becsés pártfogást kér:

VAJNOVSZKY KÁROLY

papi és polgári-szabó.

Nagyvárad, Fűrdő utca 17. szám.